

3. КРИВІ ЛІНІЇ

3.1. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ

1. Назвіть способи задавання ліній.
2. Що таке порядок і клас плоскої кривої?
3. Дайте означення дотичної і нормалі до плоскої кривої.
4. Що таке кривина плоскої кривої і радіус кривини?
5. Які криві другого порядку Ви знаєте?
6. Назвіть властивості точок еліпса, параболи і гіперболи, за якими їх можна побудувати.
7. Які особливі точки плоских кривих ви знаєте?
8. Поясніть питання “супровідний тригранник” просторової кривої. З яких елементів він складається?
9. Які просторові криві Ви знаєте?
10. Назвіть властивість точок геліси, за якою їх можна побудувати.
11. В яку лінію на розгортці циліндра перетворюється циліндрична гвинтова лінія?
12. В яку лінію проектується на горизонтальну площину конічна гвинтова лінія.

Література: 3 (с. 55-63), 5 (с. 67-78), 6 (с.79-108), 7 (с. 55 - 62).

3.2. ПОБУДОВА КРИВИХ ДРУГОГО ПОРЯДКУ

Задача: побудувати еліпс, параболу і гіперболу (з асимптотами) за вихідними даними, наведеними відповідно в таблицях 15 (еліпс), 16 (парабола) і 17 (гіпербола).

Таблиця 15

Варі-ант	Півосі еліпса, мм		Варі-ант	Півосі еліпса, мм	
	a	b		a	b
1	60	40	14	25	50
2	50	30	15	20	50
3	45	60	16	30	70
4	35	50	17	70	60
5	20	55	18	70	50
6	30	65	19	70	40
7	40	70	20	75	55
8	45	30	21	65	30
9	50	20	22	40	60
10	65	35	23	40	65
11	70	45	24	45	65
12	55	20	25	45	55
13	30	45			

Таблиця 16

Варі-ант	Відстань від фокуса до директриси	Варі-ант	Відстань від фокуса до директриси	Варі-ант	Відстань від фокуса до директриси
1	20	10	65	19	52
2	25	11	70	20	54
3	30	12	75	21	56
4	40	13	18	22	58
5	50	14	22	23	44
6	60	15	24	24	46
7	35	16	36	25	62
8	45	17	48		
9	55	18	38		

Таблиця 17

Варі-ант	Сторони прямокутника, мм		Варі-ант	Сторони прямокутника, мм	
	$2a$	$2b$		$2a$	$2b$
1	25	30	14	28	35
2	20	40	15	34	34
3	30	30	16	35	35
4	35	25	17	48	30
5	40	25	18	54	32
6	50	25	19	56	25
7	60	40	20	62	36
8	65	35	21	68	40
9	45	45	22	66	48
10	50	50	23	25	54
11	60	60	24	30	58
12	65	65	25	35	64
13	26	30			

Примітка: наведені в табл. 15, 16 і 17 значення можна пропорційно збільшувати для зручності побудови.

Методичні вказівки: а) при побудові кривих доцільно скористатись властивостями симетрії їх форм; б) для більш точного відтворення форми кривих необхідно задавати більше точок там, де кривина кривої велика (біля вершин параболи і гіперболи, біля двох вершин еліпса, що лежать на довшій його осі); в) отримані точки з'єднати за допомогою лекала.

Література: 3 (с. 56-58), 5 (с. 71-76), 7 (с. 56-60).

3.3. ПОБУДОВА ПРОЕКЦІЙ ПРОСТОРОВИХ КРИВИХ

Задача: побудувати фронтальну і горизонтальну проекції циліндричної (конічної) гвинтової лінії в межах одного кроку.

Вихідні дані наведено в таблиці 18.

Таблиця 18

Варі-ант	Гвинтова лінія	Крок, мм	Радіус, мм	Варі-ант	Гвинтова лінія	Крок, мм	Радіус, мм
1	Ц	120	40	14	К	125	38
2	К	110	35	15	Ц	135	42
3	Ц	100	30	16	К	122	33
4	К	90	25	17	Ц	115	36
5	Ц	80	20	18	К	105	28
6	К	120	45	19	Ц	95	30
7	Ц	110	40	20	К	85	33
8	К	100	35	21	Ц	118	42
9	Ц	90	30	22	К	128	44
10	К	80	25	23	Ц	134	45
11	Ц	140	45	24	К	138	48
12	К	130	42	25	Ц	126	44
13	Ц	120	35				

Умовні позначення: Ц – циліндрична, К – конічна.

Методичні вказівки: а) число побудованих точок кривої повинно бути не менше восьми; б) отримані точки з'єднати за допомогою лекала; в) для конічної гвинтової лінії задано радіус основи прямого колового конуса.

Література: 3 (с. 61-63), 5 (с. 76-78), 6 (с.117, 118), 7 (с. 61, 62).